

Lehdistötiedote

Luxemburg, 22. tammikuuta 2020

Pk-väline tukee innovaatioita vaikuttavalla tavalla, sanovat EU:n tarkastajat

Euroopan tilintarkastustuomioistuin toteaa tuoreessa kertomuksessaan, että pienille ja keskisuurille yrityksille suunnattu väline (pk-väline) tukee vaikuttavalla tavalla innovaatiohankkeiden eteenpäin vientiä. Tukea on saanut enemmän kuin 5 000 hanketta, ja EU-brändi on auttanut pk-yrityksiä houkuttelemaan lisäinvestointeja. Tarkastajat ovat kuitenkin havainneet myös parannustarpeita. Nämä olisi otettava huomioon, kun Euroopan innovaationeuvostoa perustetaan vuonna 2021.

Euroopan komissio käynnisti pk-välineen vuonna 2014. Sen tarkoituksena on tukea pk-yritysten ja start-up-yritysten innovaatioita. Välineen määrärahat kaudelle 2014–2020 ovat yhteensä kolme miljardia euroa, ja tavoitteena on pienentää innovoinnin rahoitusvajetta ja lisätä tutkimustulosten kaupallistamista yksityissektorilla. Tarkastajat arvioivat, tukeeko pk-instrumentti tosiaankin innovointia pk-yrityksissä, ja siksi he keskittyivät välineen suunnitteluun, hallinointiin ja tuotoksiin.

Tarkastajat toteavat, että väline selvästikin tarjoaa hyödyllistä ja vaikuttavaa tukea pk- ja start-up-yrityksille. Lisäksi se antaa hankkeiden käyttöön EU-brändin, joka tuo hankkeille näkyvyyttä ja auttaa niitä houkuttelemaan lisäinvestointeja. Väline tarjoaa myös mahdollisuuden hyödyntää liiketoiminnan vauhdittamispalveluita, vaikkakin nämä palvelut käynnistettiin myöhäisessä vaiheessa ja niitä on käytetty vähänlaisesti. Tarkastajat panevat lisäksi merkille, että näitä palveluita ei ole räätälöity riittävästi edunsaajien tarpeiden mukaisesti.

”EU:n kilpailukyvyyn ja työllisyyden kannalta on elintärkeää tukea pk-yritysten läpimurtoinnovaatioita. Pk-väline on onnistunut houkuttelemaan mukaan monia innovatiivisia yhtiöitä,” toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Alex Brenninkmeijer. ”Olemme antaneet suosituksia sen varmistamiseksi, että Euroopan innovaationeuvosto voisi rakentaa toimintaansa nykyisen välineen tarjoamalle pohjalle. Samalla välineen suunnittelua ja hankevalintaa olisi parannettava. Olisi myöskin luotava synergioita muiden rahoitusvälineiden kanssa.”

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Tarkastajat totesivat, että välineen tavoitteet oli alun perin määritelty laajasti ja välinettä oli muutettu useaan otteeseen. Tämä on aiheuttanut epätietoisuutta keskeisten toimijoiden ja tuenhakijoiden joukossa. Jotkin pk-välineen edunsaajista olisivat luultavasti voineet löytää vaihtoehtoisia rahoituslähteitä markkinoilta.

Pk-yritysten osallistuminen välineeseen vaihtelee suuresti maasta toiseen. Tämä johtuu osittain tekijöistä, joihin komissio ei voi vaikuttaa, mutta myös siitä, että komission markkinointi- ja viestintätoimet ovat olleet rajoitettuja ja kansallisten yhteyspisteiden tarjoaman tuen taso on vaihdellut.

Tarkastajat raportoivat, että hankevalintaan liittyvät komission arviointimenettelyt ovat parantuneet ajan mittaan. Erityisesti he tuovat esiin vuonna 2018 tehdyn myönteisen muutoksen, jossa oli kyse siitä, että valintalautakunnalle piti esittää hanketta koskeva myyntipuhe. Etäarviointiin luontaisesti kuuluvia heikkouksia on tällä menettelyllä lievennetty, ja muutoksen myötä on ollut helpompaa löytää parhaat ehdotukset. Arviointiprosessiin liittyy kuitenkin kaksitahoinen ongelma: samalla kun resurssit ovat vähäisiä, hylättyjä ehdotuksia toimitetaan suurin joukoin uudestaan.

Yksi pk-välineen tavoitteista on alusta lähtien ollut se, että luodaan yhteyksiä EU:n tukemiin rahoitusvälineisiin ja siten annetaan käyttöön erimuotoisia takaisin maksettavia rahoitustukia. Komissio on kuitenkin tehnyt vain vähän näiden yhteyksien luomiseksi, ja tarkastajat toteavat, että komissiolla on vain rajallinen tietämys pk-yritysten todellisista rahoitustarpeista. Lisäksi rahoitusvälineistä saatavilla olevat tiedot ovat hajallaan, eivätkä edunsaajat juurikaan tunne EU:n tukemia rahoitusvälineitä.

Pk-välineen seuraajaväline tulee muodostamaan osan Euroopan innovaationeuvostosta. Tämä toimii EU:n uudessa tutkimus- ja innovaatio-ohjelmassa, Horisontti Euroopassa. Tarkastajat antavat tämän huomioon ottaen joukon suosituksia, joiden mukaan olisi erityisesti

- säilytettävä tiettyjä osia pk-välineen rakenteesta
- pyrittävä kohdistamaan tuki oikeisiin edunsaajiin samalla kun maantieteellistä kattavuutta laajennetaan
- parannettava hankkeiden valintaa
- vahvistettava liiketoiminnan vauhdittamispalveluita sekä
- luotava synergioita muiden rahoitusvälineiden kanssa.

Toimittajille tiedoksi

Pienille ja keskisuurille yrityksille suunnattu väline (pk-väline) on osa tutkimuksen Horisontti 2020 -puiteohjelmaa. Sitä voivat hyödyntää pk-yritykset, jotka toimivat EU:n jäsenvaltioissa ja 16 assosioituneessa maassa. Pk-välineestä myönnetään avustuksia pk-yrityksille toteutettavuustutkimuksen tekemistä varten (ensimmäinen vaihe) ja tutkimus- ja kehitystoimintaa ja markkinatestausta varten (toinen vaihe). Lisäksi voidaan tarjota valmennusta, mentorointia ja muita liiketoiminnan vauhdittamispalveluja (kolmas vaihe). Vaikka eri vaiheet on numeroitu, pk-väline ei koostu peräkkäisistä osista.

Pk-välineestä tuli vuonna 2018 osa Euroopan innovaationeuvostoa koskevaa pilottihanketta.

Erityiskertomus nro 2/2020 ”Pk-yritysten rahoitusväline toiminnassaan: vaikuttava ja innovatiivinen ohjelma, jolla on myös haasteita” on saatavilla tilintarkastustuomioistuimen sivustolla (eca.europa.eu) 23:lla EU:n kielellä.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin on äskettäin julkaissut myös muita kertomuksia, joissa esitetään havaintoja EU:n rahoitustuesta innovatiivisille pk-yrityksille. Näitä julkaisuja ovat muun muassa [pk-lainatakausta](#) ja [riskirahoitusta](#) koskevat erityiskertomukset.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksensa Euroopan parlamentille ja EU:n neuvostolle sekä muille kiinnostuneille tahoille, kuten kansallisille parlamenteille, elinkeinoelämän sidosryhmille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille. Valtaosa tilintarkastustuomioistuimen kertomuksissa esitetystä suosituksesta pannaan täytäntöön.

Kertomusta koskevat tiedustelut

Vincent Bourgeois – sähköposti: vincent.bourgeois@eca.europa.eu
puhelin (+352) 4398 47502 / matkapuhelin: (+352) 691 551 502